

ตัวชี้วัด

สุขภาพแรงงาน

ภาพรวม แรงงานไทย ปี 2553

โอกาสทองของการปันผลทางประชากร
ของประเทศไทย คือ ระหว่างปี 2533—
2563 ซึ่งเป็นช่วงที่วัยแรงงานประมาณ 2
คน ดูแลเด็กและผู้สูงอายุ 1 คน หรือเป็น
ช่วงแห่งการมีอัตราส่วนพึ่งพิงรวมต่ำ โดย
ประเทศไทยเหลืออีกเพียง 10 ปี นับจากนี้ ที่
อัตราส่วนประชากรวัยแรงงานจะเริ่มลดต่ำลง
จากร้อยละ 67.4 ของประชากรทั้งหมด ในปี
2553 เป็นร้อยละ 66.0 ในปี 2563 หลังจากนั้น
แนวโน้มจะลดต่ำลงถึงร้อยละ 59.3 ในปี 2583
ดังนั้น การระดมทุนแรงงาน
ให้มีคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็น
เพื่อรองรับความมั่นคงทาง
เศรษฐกิจในอนาคตได้อย่างเต็ม
ประสิทธิภาพ

ในช่วงปี 2550 เป็นต้นมา ประเทศ
ประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลมา
จากวิกฤตเศรษฐกิจโลก ทำให้เรื่องการ
ว่างงานเป็นความสนใจของสังคม จากข้อมูล
ของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่สำรวจภาวะการ
มีงานทำ พบว่า อัตราการว่างงานของแรงงาน
ไทยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 1-2 ของกำลัง
แรงงาน มาตั้งแต่ปี 2549 ถึงกลางปี 2552 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราที่ต่ำเมื่อเทียบกับประเทศ
ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก ที่มีอัตราการว่างงานเฉลี่ยในปี 2551
ร้อยละ 5.7 ในด้านคุณภาพของแรงงานไทย ก็พบว่า มีคุณภาพดีขึ้นเมื่อวัดจากระดับ
การศึกษา คือ แรงงานไทยจบการศึกษาระดับตั้งแต่มัธยมขึ้นไปสูงขึ้น เมื่อพิจารณา
ย้อนหลังไป 10 ปีที่ผ่านมา จะพบว่า แรงงานที่จบระดับมัธยมต้นจากเดิมร้อยละ 12
ในปี 2542 ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15 ในปี 2552 และแรงงานจบระดับอุดมศึกษา เพิ่มขึ้น
จากร้อยละ 10 ในปี 2542 เป็น ร้อยละ 16 ในปี 2552 เมื่อรัฐบาลสมัยปัจจุบันได้มี
นโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมปลาย จะช่วยขยายโอกาส
ทางการศึกษาให้แก่เยาวชนไทยทุกคน เพื่อที่จะเป็นแรงงานที่มีคุณภาพในอนาคต ซึ่งการศึกษา
ที่สูงขึ้นนี้จะมีผลต่อการได้รับรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

ด้านสุขภาพกายของประชากรในวัยแรงงานนั้นพบว่า เอชไอวีและเอดส์ เป็นปัญหาสำคัญที่คุกคามภาวะสุขภาพของทั้งชายและหญิง รวมไปถึงการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง นอกจากความเจ็บป่วยทางกายแล้ว ปัญหาสุขภาพจิตยังเป็นสาเหตุอันดับต้นที่ทำให้แรงงานชายและหญิงต้องสูญเสียปีสุขภาวะ จากการสำรวจของเอแบคโพลล์พบว่า ประมาณ 1 ใน 10 ของแรงงาน เคยคิดจะฆ่าตัวตายเนื่องจากการมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีจะส่งผลด้านบวกทั้งต่อตนเอง ครอบครัว รวมไปถึงสังคมการทำงาน ซึ่งแนวทางการสนับสนุนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้แก่คนทำงานนั้น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้จัดทำโครงการ Happy Workplace โดยนำความสุข 8 ประการ (Happy 8) มาเป็นกุญแจสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ความสุขทั้ง 8 ประการ ได้แก่ ความสุขทางกาย น้ำใจงาม ทางสายกลาง พัฒนาสมอง ศาสนาและศีลธรรม ปลอดภัย สร้างความสุขจากการมีครอบครัวที่ดี และความสุขที่เกิดจากสังคม ในความสุขทั้ง 8 ประการนี้จะพบว่าการปลอดภัยเป็นความสุขที่แรงงานส่วนใหญ่ ยังเข้าไม่ถึงจากปัญหาภาระหนี้สิน

กลุ่มแรงงานนอกระบบยังคงเป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศที่มีถึง 2 ใน 3 ของกำลังแรงงานทั้งหมด โดยเป็นกลุ่มแรงงานที่ไม่ได้รับความคุ้มครองและไม่มีหลักประกันทางสังคม ซึ่งอัตราการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงานของแรงงานนอกระบบ ในปี 2551 คือ 174 ต่อประชากร 1,000 คน มากกว่าแรงงานในระบบ ที่มีอัตราการได้รับบาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน 106 ต่อประชากร 1,000 คน

นอกจากแรงงานไทยที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศแล้ว ยังมีแรงงานต่างชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย การเข้ามาทำงานของแรงงานข้ามชาติมีทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย แรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายเมื่อเจ็บป่วยหากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากนายจ้างในด้านค่ารักษาพยาบาล ก็ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลด้วยตนเอง ในปัจจุบันรัฐบาลให้ความช่วยเหลือแรงงานต่างชาติที่เข้าประเทศมาอย่างผิดกฎหมาย โดยอนุญาตให้แรงงานจากประเทศ พม่า ลาว และกัมพูชาสามารถจดทะเบียนขอใบอนุญาตทำงานได้ในประเภทงานระดับล่าง เช่น ผู้รับใช้ในบ้าน บริการในสถานศึกษา มุลนิธิ สมาคม และสถานพยาบาล และทำงานในภาคเกษตร ปศุสัตว์ และกิจการต่อเนื่อง ในสัดส่วนที่สูงกว่าภาคการจ้างงานอื่น

ในด้านสวัสดิภาพของแรงงาน การศึกษาและพัฒนาดัชนีชี้วัดมาตรฐานความมั่นคงของมนุษย์ โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากการนำตัวชี้วัด 4 ตัว ได้แก่ ร้อยละของแรงงานที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองของการประกันสังคม เงินช่วยเหลือเฉลี่ยที่ครัวเรือนได้รับต่อเดือน อัตราการเกิดคดีประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย และอัตราการเกิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน มาประมวลเป็นดัชนีรวม พบว่าได้ค่าดัชนีที่น่าสนใจรายจังหวัดที่ชี้ให้เห็นว่าแรงงานในภาคอีสานและเหนือ มีสวัสดิภาพสูงกว่าแรงงานภาคอื่น

ในระดับมหภาคนั้น รัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนสวัสดิการต่างๆ ให้แก่แรงงาน โดยมีกองทุนเงินทดแทน และกองทุนประกันสังคม ที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือแก่แรงงาน ตั้งแต่ค่ารักษาพยาบาล ค่าทำศพ เงินสงเคราะห์บุตร เงินบำเหน็จบำนาญชราภาพ และเงินทดแทนระหว่างการว่างงาน เป็นต้น